29362 Modernisering van de overheid

Nr. 414 Brief van de Algemene Rekenkamer

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 12 november 2026

Het kabinet heeft 6 Ministeriële Taskforces[1] (hierna taskforces) opgericht voor een aantal grote maatschappelijke problemen en is voornemens daar concrete doelstellingen voor te formuleren en regelmatig te rapporteren over de behaalde resultaten. We vinden dit een goede zaak. In het verantwoordingsonderzoek over 2025 constateerden wij immers dat kortetermijndoelstellingen niet worden gehaald en dat langetermijndoelstellingen steeds verder uit zicht raakten.[2] De Taskforce Slagvaardige Overheid heeft op 26 oktober 2026 een aanzet gedaan voor het formuleren van doelen en indicatoren.[3] In deze brief gaan we in op de meetbaarheid daarvan.

Wij willen een bijdrage leveren aan een beter functionerende en presterende overheid door die doelen en (tussentijdse) resultaten te toetsen. Dat doen we op 2 manieren.

Allereerst door te toetsen of de gestelde **doelen** concreet en meetbaar zijn, zodat de resultaten daadwerkelijk kunnen worden gemonitord. Dit is in lijn met artikel 3.1 van de Comptabiliteitswet (CW). We doen daarbij geen uitspraken over de achterliggende politieke keuzes. Die toets is voorbehouden aan het parlement.

Verder moet op basis van artikelen 3.7 en 3.9 van de CW de verantwoording van het kabinet over de behaalde **resultaten** gebaseerd zijn op betrouwbare informatie. Daarom zullen we in ons jaarlijkse verantwoordingsonderzoek toetsen of aan die norm is voldaan en geven we een oordeel over de mate waarin de doelstellingen zijn behaald, in lijn met artikel 7.12 van de CW.

Aandachtspunten voor de 6 taskforces

Uit onze verantwoordingsonderzoeken en de notitie *Naar een realistische overheid*[4]*,* die we gezamenlijk met de Nationale ombudsman en de Raad van State schreven, trekken we lessen die ook voor de taskforces van waarde zijn.

Vooropgesteld moet worden dat de baten van vooruitgang − maar ook de kosten van vertraging en stilstand – niet primair gevoeld worden door de rijksoverheid

---

[1] Taskforce Versnelling Woningbouw, Taskforce Landbouw, Natuur en Stikstof, Taskforce Toekomstige Welvaart en Vestigingsklimaat, Taskforce Slagvaardige Overheid, Taskforce Asiel en Migratie, Taskforce Ondermijning.
[2] Zie *Staat van de rijksverantwoording 2025*, d.d. 20 mei 2026.
[3] *Voortgangsbrief Slagvaardige Overheid,* 26 oktober 2026, kenmerk 560972.
[4] *Naar een realistische overheid,* 14 januari 2026, een gezamenlijke notitie van de president van de Algemene Rekenkamer, de Nationale ombudsman en de vicepresident van de Raad van State.

zelf, maar vooral door burgers en bedrijven in Nederland. Dit besef is belangrijk bij het nastreven van doelen.

Verder staat een aantal factoren het bereiken van resultaten in de weg: een gebrek aan concrete en realistische doelen, plannen en keuzes,[5] verkokering en versnippering van de rijksdienst, halfslachtige implementatie en ontoereikend budget, het niet uitvoeren en benutten van uitvoeringstoetsen en een cultuur van afrekenen in plaats van leren.

We voegen daaraan toe dat het belangrijk is dat de domein- en departementoverstijgende taskforces voldoende doorzettingskracht hebben om de verkokering in de rijksdienst te doorbreken. Maak duidelijk welk mandaat de coördinerend bewindspersoon van iedere taskforce heeft om alle activiteiten te initiëren die nodig zijn om resultaten te behalen, ook als die buiten het eigen ministerie liggen. Maak ook duidelijk wie namens het kabinet aanspreekbaar is en wie verantwoordelijkheid moet nemen voor voortgang, resultaten en specifieke acties van de taskforces.[6] Dit vraagt tevens iets van uw Kamer. Om ook in het parlement verkokering en versnippering te verminderen, geven we u in overweging om bij deze grote opgaven uw controlerende en wetgevende taken commissie-overstijgend vorm te geven.

Meetbaarheid voorlopige doelen Slagvaardige Overheid

In de Voortgangsbrief Slagvaardige Overheid zijn doelen opgenomen waarop de Taskforce Slagvaardige Overheid de voortgang “tenminste” wil monitoren.[7] Ten opzichte van de brief van 26 juni 2026[8] is in de brief van 26 oktober 2026 concreet gemaakt hoe het kabinet tot een slagvaardige overheid wil komen.[9] Daarbij zijn 3 doelstellingen geformuleerd: “Een kleinere rijksdienst, Minder regeldruk en Beter ervaren dienstverlening”. Het kabinet gaat de voortgang op het doel “Een kleinere rijksdienst” − het kabinet heeft een taakstelling oplopend tot 3,5 miljard euro in de komende 10 jaar afgesproken − meten aan de hand van 3 indicatoren: “apparaatskosten, het aantal mensen dat er werkt en het aantal mensen dat wordt ingehuurd”. De indicatoren bij de 2 andere doelen zijn in de brief nog niet concreet en meetbaar geformuleerd. Een definitieve beoordeling van de meetbaarheid van de doelen van de taskforce Slagvaardige Overheid geven we nadat de definitieve doelen en indicatoren van alle 6 taskforces bekend zijn.

Afsluitend

---

[5] We schreven bijvoorbeeld in onze brief bij de ontwerpbegrotingen 2027 over de taakstelling op de rijksdienst: “*Het kabinet staat voor de uitdaging om deze bezuiniging te realiseren waarbij het tegelijkertijd wil voldoen aan hoge eisen van de publieke dienstverlening. Dit zal vragen om duidelijke keuzes. Wij roepen het kabinet op om voor deze taakstellingen duidelijke plannen te maken en de daarvoor benodigde duidelijke keuzes te maken.”*

[6] In lijn met *Staat van de rijksverantwoording 2025*, d.d. 20 mei 2026, pagina 39.

[7] *Voortgangsbrief Slagvaardige Overheid,* 26 oktober 2026, kenmerk 560972.

[8] *Modernisering van de overheid*, 26 juni 2026, Kamerstuk 29362-406.

[9] In paragraaf 3 ‘Doelstellingen en monitor’ van de brief worden goede uitgangspunten voor concreet en meetbaar te maken indicatoren gegeven.

We zijn positief over de inspanningen van de Taskforce Slagvaardige Overheid om doelen concreet en meetbaar te formuleren en verwachten dat ook de andere taskforces snel zullen volgen. We zien uit naar de resultaten voor burgers en bedrijven. De taskforces zijn er namelijk voor het oplossen van grote maatschappelijke uitdagingen. Het publiek belang staat voorop. Hierbij vullen kwalitatieve ambities en kwantitatieve doelen elkaar aan. We hopen met de onafhankelijke toetsing van de meetbaarheid van doelen en resultaten van de taskforces het kabinet en uw Kamer de juiste steun te geven om resultaten zichtbaar te maken en te sturen op succes op de korte en op de lange termijn. Meten is weten.

Algemene Rekenkamer

drs. E. (Ewout) Irrgang,
wnd. president

drs. M.J.P. (Mark) Smolenaars
secretaris

Bijlage - Samenvatting toetsingskader voor meetbaarheid doelen en resultaatmeting taskforces

Als Algemene Rekenkamer gebruiken we de volgende normen voor het toetsen van de meetbaarheid van de door het kabinet gestelde doelen en gerapporteerde resultaten. In de voetnoten staan voorbeelden van de voorlopige doelen van de Taskforce Slagvaardige Overheid. We toetsen per taskforce overigens alleen hoofddoelen, met name die doelen die gaan over (maatschappelijk) resultaat. De normen hebben betrekking op:

Beleidstheorie: Relatie hoofddoelen, subdoelen, inspanningen minister, onderbouwing realiseerbaarheid.[10]

Doelformulering: SMART; eenduidig interpreteerbare begrippen en uitkomsten,[11] [12] kwantitatief, nulmeting/referentiejaar,[13] met Tweede Kamer gedeeld, eindkalenderdatum, jaarlijkse mijlpalen.

Nulmeting: De nulmeting meet hetzelfde als doelen. Duidelijk welke periode.

Monitoring: Betrouwbaarheid informatie,[14] achteraf te reconstrueren, op tijd voor controledatum.

Consistentie: Over meerdere meetperiodes doelformuleringen hetzelfde, bijstellen kwantitatieve doel wel mogelijk, onderliggende gegevens moeten vergelijkbaar zijn.

Realisatie: Bij zowel tussentijdse mijlpalen en het einddoel: toelichting waarom wel/niet gehaald en wat is gedaan om het doel te halen?

De toetsing:[15]

Mijlpaal ruimschoots gehaald (>110%)

[10] Een voorbeeld bij de Taskforce Slagvaardige Overheid: Wat is het verband tussen minder regeldrukkosten en uiteindelijk een slagvaardige overheid?
[11] ‘Minder’ is bijvoorbeeld te vaag, want met hoeveel minder (bijv. reductie fte, regeldrukkosten) op welk moment, is het kabinet tevreden?
[12] Wat wordt bijvoorbeeld exact verstaan onder de rijksdienst? Welke organisaties vallen daar wel of niet onder?
[13] Voor het kunnen meten van verbetering moet duidelijk zijn vanaf welk punt wordt gemeten. Dat geldt voor alle indicatoren van Taskforce Slagvaardige Overheid: regeldrukkosten, ervaren dienstverlening en omvang rijksdienst.
[14] Een voorbeeld bij de Taskforce Slagvaardige Overheid is of “de beoordeling van mensen en bedrijven over de dienstverlening van de overheid” wel uit een betrouwbare steekproef komt.
[15] De Algemene Rekenkamer doet geen uitspraken over of het einddoel wel of niet kan worden behaald. Dit zou slechts een inschatting worden, of uitgebreid onderzoek vergen. De relatie tussen het behalen van mijlpalen en een einddoel van een indicator is vaak niet lineair.

Mijlpaal gehaald (100-109%)
Mijlpaal net niet gehaald (91-99%)
Mijlpaal niet gehaald (<90%)

De eindbeoordeling heeft dezelfde indeling als de mijlpalenindeling (‘ruimschoots gehaald’ tot ‘niet gehaald’).